

1983, 26. ledna – Sdělení VONS č. 317 „Mikuláš [sic] Duray ve vazbě“ o uvalení vazby na Miklóse Duraye obviněného z trestného činu podvracení republiky a dvou domovních prohlídkách v jeho bytě.

Dne 12. 11. 1982 byl obviněn z trestného činu podvracení republiky podle § 98 odst. 1, 2b tr. z.¹ a vzat do vyšetřovací vazby RNDr. Mikuláš² Duray, geolog podniku Doprastav v Bratislavě. Dr. Duray je maďarské národnosti a byl znám svým aktivním zájmem o dodržování občanských práv, zejména práv maďarské menšiny na Slovensku.³ Trestní stíhání bylo proti němu zahájeno již v červnu 1982 (bez uvalení vazby) pro údajný [trestný] čin pobuřování (§ 100 tr. z.).⁴ V bytě M. Duraye byly provedeny dvě domovní prohlídky: 1. v červnu a 2. dne 10. 11. 1982, po níž byl zadržen.⁵

Adresa RNDr. Mikuláše [sic] Duraye: Jaskový rad 151,⁶ Bratislava. Adresa vazby: Věznice Bratislava, PÚ 1, schránka 1077, Bratislava.⁷

Informace o Chartě 77, r. 6, 1983, č. 1, s. 8.

POZNÁMKY

- ¹ Obžaloba podaná 11. 12. 1982 městským prokurátorem v Bratislavě (v zastoupení JUDr. Miloslavem Jakšíkem) na Miklóse Duraye obviněného z trestného činu podvracení republiky je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 79, sign. I/1, kart. 20.
- ² Rodným jménem správně Miklós.
- ³ Miklós Duray byl představitelem Výboru na ochranu práv maďarské menšiny v Československu založeného v roce 1978. Vypracoval studii o diskriminaci maďarské menšiny na Slovensku, kterou zveřejnil maďarský exilový časopis vycházející v Paříži Irodalmi Újság, a další texty věnované postavení maďarské menšiny na Slovensku. Svými aktivitami vzbudil pozornost Státní bezpečnosti již v polovině 70. let. K jeho osobě zaregistrovalo 2. oddělení 2. odboru XII. Správy SNB Bratislava 1. 7. 1974 svazek

prověřované osoby (3. 4. 1979 změněno na signální svazek, 17. 9. 1981 změněno na osobní svazek) s krycím jménem „Geológ“ („Sopka“, „Vulkán“), reg. č. 15853, svazek byl ukončen 26. 6. 1978 pod arch. č. 38402, později byl ale obnoven pod reg. č. 27441. Na Duraye dále zaregistrovalo 4. oddělení 2. odboru XII. Správy SNB v Bratislavě 3. 5. 1979 svazek nepřátelské osoby s krycím jménem „Geológ“, reg. č. 23143. Stejný útvar zaregistroval 13. 9. 1982 osobní svazek s krycím jménem „Sopka“ („Vulkán“, „Kaldera“), reg. č. 27441. Svazek byl skartován v prosinci 1989.

V roce 1979 byla Durayovi udělena náčelníkem Správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje výstraha, aby nepokračoval ve své činnosti, kterou se vystavuje možnosti trestního stíhání.

Motivace ke svému působení vysvětlil Duray v textu nazvaném „Hlavný důvod mojej činnosti“ (z jeho obsahu vyplývá, že vznikl v roce 1982). Text je uložen in: LP, Sb. VONS, inv. č. 79, sign. II/2, kart. 20; dále viz Durayovy vzpomínky V zápase o demokratickou společnost in: *Zločiny komunizmu na Slovensku 1948–1989*, sv. 2, Prešov 2001, s. 64–67.

⁴ Vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje npor. Ján Kostka zahájil 3. 6. 1982 trestní stíhání neznámého pachatele pro trestný čin pobuřování, neboť „*rôzne inštitúcie ako aj súkromné osoby maďarskej národnosti žijúce v ČSSR od roku 1979 obdržali písomnosti v maďarskom jazyku, ktoré majú poburujúci obsah nepriateľsky zameraný k [sic] socialistickému spoločenskému a štátnemu zriadeniu*“. Npor. Kostka pak zahájil 10. 6. 1982 trestní stíhání pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a) tr. zák. přímo M. Duraye. Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis k případu Miklóse Duraye, sign. V 16473.

⁵ Viz příkazy vyšetřovatele npor. Kostky k provedení prohlídky v bytě a na pracovišti M. Duraye ze 3. 6. 1982 a 10. 11. 1982 a protokoly o jejich provedení z týchž dní uložené in: tamtéž. Zde je též uloženo usnesení městského prokurátora v Bratislavě (v zastoupení JUDr. Miloslavem Jakšíkem) z 12. 11. 1982 o vzetí M. Duraye do vazby počínaje dnem zadržení 10. 11. 1982.

⁶ Správné číslo v adrese je 161.

⁷ K případu Miklóse Duraye viz též sdělení VONS č. 321, 327, 375 a 445, dokumenty č. 322, 328, 378 a 448.